

Політична теорія

УДК 351:32:658.7

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20610131>

Шляхи удосконалення політичного консалтингу та антикризових комунікацій Державного підприємства «Агенція оборонних закупівель»

Дмитро Луценко,

студент, доктор філософії в галузі

права (PhD in Law)

Державний торговельно-економічний університет,

<https://orcid.org/0009-0003-9881-8467>

Анна Міщенко,

доктор філософії з політичних наук,

доцент кафедри філософії, соціології та

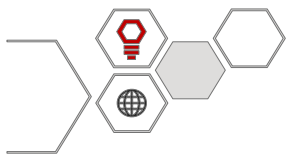
політології, Державний торговельно-

економічний університет, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-6363-0745>

Прийнято: 17.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. Мета дослідження полягає у комплексному обґрунтуванні напрямів удосконалення політичного консалтингу та антикризових комунікацій у діяльності державного підприємства «Агенція оборонних закупівель» Міністерства оборони України в умовах воєнного стану. Методи

дослідження включають системний, інституційний, структурно-функціональний, порівняльний та аналітичний підходи, що дозволили здійснити комплексне дослідження політичних, інформаційних і репутаційних ризиків. Результати дослідження свідчать, що функціонування системи оборонних закупівель супроводжується високим рівнем політичної чутливості, значними антикорупційними ризиками та загрозами репутаційного характеру. Встановлено фрагментарність політичного консалтингу та реактивний характер кризових комунікацій. Запропоновано інтегровану модель антикризового управління.

Ключові слова: політичний консалтинг, антикризові комунікації, оборонні закупівлі, публічне управління.

Ways of improving political consulting and crisis communications of the Defense Procurement Agency

Dmytro Lutsenko,

student, PhD in Law

State University of Trade and Economics,

<https://orcid.org/0009-0003-9881-8467>

Anna Mishchenko,

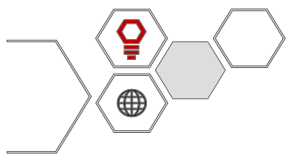
PhD of Political Sciences,

Associate Professor of the Department of Philosophy,

Sociology and Political Science, State University of Trade

and Economics, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-6363-0745>

Abstract. Purpose: to substantiate ways of improving political consulting and crisis communications within the Defense Procurement Agency. Methods: systemic and institutional approaches were used. Results: fragmentation of consulting mechanisms and reactive communication practices were identified. Conclusions: implementation of an integrated model can improve institutional resilience.

Keywords: political consulting, crisis communications, defense procurement.

Постановка проблеми

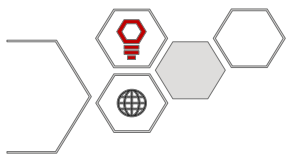
В умовах воєнного стану система оборонних закупівель України функціонує під впливом значних політичних, інформаційних та корупційних ризиків. Це зумовлює необхідність удосконалення механізмів публічного управління, зокрема через впровадження політичного консалтингу та ефективних антикризових комунікацій. Водночас відсутність системного підходу до їх застосування знижує ефективність управлінських рішень і підвищує ймовірність виникнення криз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання політичного консалтингу та антикризових комунікацій досліджувалися у працях Большан І.В.[7], Дзюбенко Ю. М. [10], С. Наумкіної [20], та інших. У науковій літературі розглядаються функції політичного консалтингу, його роль у публічному управлінні та особливості кризових комунікацій. Водночас недостатньо досліджено питання їх інтеграції в діяльності інституцій сектору безпеки й оборони.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на наявність значної кількості наукових досліджень, присвячених питанням політичного консалтингу, антикризових комунікацій, управління репутаційними ризиками та антикорупційної політики у сфері

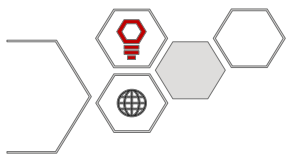

публічного управління, низка важливих аспектів досі залишається недостатньо дослідженою. Насамперед це стосується інтеграції політичного консалтингу у діяльність інституцій сектору безпеки та оборони, зокрема у систему оборонних закупівель України в умовах воєнного стану.

У сучасних дослідженнях політичний консалтинг переважно розглядається як інструмент супроводу політичних процесів, виборчих кампаній або стратегічного планування у сфері державного управління. Водночас недостатньо уваги приділено питанням його інституціоналізації у діяльності органів та установ, що функціонують у середовищі підвищених політичних, інформаційних та антикорупційних ризиків. Залишається невизначеним місце політичного консалтингу у системі управлінських процесів оборонних інституцій, а також механізми його інтеграції у процеси прийняття управлінських рішень.

Окремою невирішеною складовою проблеми є питання раннього виявлення та прогнозування репутаційних ризиків. Більшість наявних підходів орієнтовані на реагування вже після виникнення кризової ситуації, тоді як механізми превентивного моніторингу, аналізу потенційних репутаційних загроз і сценарного прогнозування їх наслідків залишаються недостатньо розробленими. В умовах функціонування оборонних інституцій така ситуація створює додаткові ризики втрати суспільної довіри, ускладнення взаємодії з міжнародними партнерами та посилення інформаційного впливу.

Крім того, недостатньо дослідженими залишаються питання формування комплексної системи кризових комунікацій для інституцій оборонного сектору. Існуючі наукові підходи здебільшого розглядають кризові комунікації як самостійний елемент управління, без урахування їх взаємозв'язку з політичним консалтингом, антикорупційними механізмами та

системою стратегічного управління. Такий фрагментарний підхід не дозволяє сформувати цілісну модель антикризового реагування.

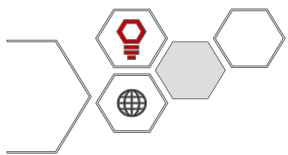
Причинами недостатнього дослідження зазначених питань є специфічність оборонної сфери, обмеженість доступу до інформації про діяльність оборонних інституцій, високий рівень чутливості даних, а також відносна новизна викликів, пов'язаних із функціонуванням системи оборонних закупівель України в умовах воєнного стану. Додатковим фактором є динамічний характер інформаційного середовища, що потребує постійного оновлення підходів до антикризового управління.

Вирішення зазначених невирішених частин загальної проблеми має важливе значення для формування ефективної системи управління у сфері оборонних закупівель, оскільки дозволяє перейти від реактивної моделі реагування до проактивного управління ризиками. Дослідження цих аспектів сприятиме підвищенню інституційної стійкості, зниженню рівня репутаційних та корупційних ризиків, а також забезпеченню стабільності взаємодії між державними інституціями, суспільством і міжнародними партнерами.

У межах даного дослідження передбачається вирішити питання формування інтегрованої моделі політичного консалтингу для діяльності ДП «Агенція оборонних закупівель», визначити механізми раннього виявлення репутаційних ризиків, а також обґрунтувати напрями створення комплексної системи антикризових комунікацій як складової системи стратегічного управління.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Метою статті є обґрунтування напрямів удосконалення політичного консалтингу та антикризових комунікацій у діяльності державного підприємства «Агенція оборонних закупівель» Міністерства оборони України

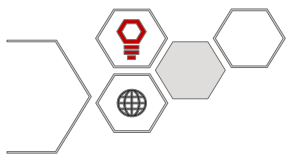

шляхом комплексного дослідження існуючих політико-комунікаційних механізмів, визначення основних інституційних і репутаційних ризиків, а також розробки практичних рекомендацій щодо формування інтегрованої системи антикризового управління в умовах воєнного стану.

Актуальність зазначеної мети зумовлена тим, що система оборонних закупівель України функціонує в умовах підвищеного політичного, інформаційного та антикорупційного навантаження, де ефективність управлінських рішень безпосередньо впливає на забезпечення обороноздатності держави, рівень суспільної довіри та підтримку міжнародних партнерів. В умовах динамічних безпекових викликів традиційні управлінські підходи не забезпечують достатньої гнучкості й здатності до своєчасного реагування на кризові ситуації, що актуалізує необхідність використання інструментів політичного консалтингу та системних кризових комунікацій.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

- проаналізувати теоретико-методологічні підходи до розуміння сутності політичного консалтингу та антикризових комунікацій у системі публічного управління;
- дослідити сучасні наукові підходи до управління репутаційними та антикорупційними ризиками в діяльності державних інституцій;
- визначити основні інституційні, політичні та комунікаційні чинники, які впливають на діяльність державного підприємства «Агенція оборонних закупівель»;
- здійснити аналіз існуючих механізмів антикризового управління та особливостей комунікаційної діяльності Агенції;

- виявити ключові проблеми інтеграції політичного консалтингу у систему управління оборонними закупівлями;
- обґрунтувати напрями вдосконалення механізмів раннього виявлення репутаційних ризиків та кризових явищ;
- розробити комплексну модель інтеграції політичного консалтингу та антикризових комунікацій для підвищення ефективності діяльності Агенції оборонних закупівель.

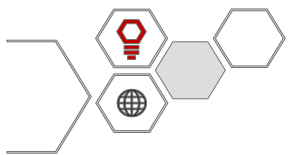
Сформульовані цілі та завдання мають логічний взаємозв'язок із загальною структурою дослідження та спрямовані на отримання науково обґрунтованих результатів, що можуть бути використані як у теоретичних дослідженнях проблем публічного управління, так і в практичній діяльності державних інституцій сектору безпеки й оборони.

Виклад основного матеріалу

У сучасних умовах політичний консалтинг трансформується у важливий інструмент стратегічного управління, що забезпечує аналіз політичного середовища, прогнозування ризиків та узгодження управлінських рішень із суспільними й міжнародними очікуваннями.

Діяльність Агенції оборонних закупівель супроводжується низкою кризогенних факторів, серед яких політичні конфлікти, інформаційні атаки, ризики втрати довіри міжнародних партнерів та політизація управлінських рішень. Водночас встановлено, що політичний консалтинг у діяльності інституції має фрагментарний характер і не інтегрований у систему стратегічного управління.

Антикризові комунікації відіграють ключову роль у формуванні репутаційної стійкості. Основними проблемами є відсутність єдиного центру

комунікації, несинхронізованість інформаційних повідомлень та домінування реактивного підходу.

З метою підвищення ефективності антикризового управління запропоновано інтеграцію трьох компонентів: політичного консалтингу, управлінських антикризових механізмів та антикризових комунікацій. Такий підхід забезпечує превенцію криз, їх локалізацію та мінімізацію репутаційних втрат.

Розроблена модель політичного консалтингу передбачає:

- аналітичний блок (оцінка політичних та корупційних ризиків);
- прогнозний блок (сценарне моделювання);
- консультативний блок (підтримка управлінських рішень);
- комунікаційний блок;
- контрольний блок.

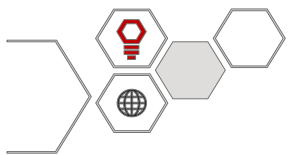
Важливим напрямом є інституціоналізація політичного консалтингу через створення відповідних підрозділів, впровадження ризик-менеджменту та сценарного планування.

У сфері антикризових комунікацій доцільно впровадити:

- кризовий комунікаційний штаб;
- стандартизовані протоколи реагування;
- єдину комунікаційну позицію;
- системну взаємодію з міжнародними партнерами.

Запропоновані заходи дозволяють перейти від реактивної до проактивної моделі управління.

Функціонування Агенції оборонних закупівель у середовищі підвищених корупційних, політичних та репутаційних ризиків обумовлює потребу у впровадженні системних інструментів політичного консалтингу та

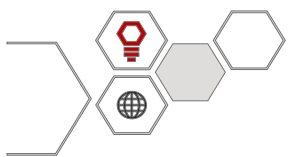
антикризових комунікацій [3]. На відміну від традиційних управлінських підходів, зазначені інструменти дозволяють не лише реагувати на кризові явища, а й прогнозувати їх та запобігати.

Практика діяльності Агенції свідчить, що кризові ситуації здебільшого мають комплексний характер і виникають унаслідок поєднання управлінських, політичних та інформаційних чинників. За таких умов фрагментарне використання комунікаційних або антикорупційних механізмів не забезпечує належного рівня інституційної стійкості [9, с.44]. Це актуалізує потребу у формуванні цілісної системи політико-комунікаційного супроводу управлінських рішень.

Першочерговим кроком у впровадженні політичного консалтингу має стати його інституціоналізація в організаційній структурі Агенції. Політичний консалтинг не повинен існувати у вигляді ситуативних консультацій або неформальних порад, а має бути закріплений як постійна управлінська функція. Йдеться про створення політико-аналітичного підрозділу або функції при керівництві Агенції, визначення чітких повноважень консультативної ланки у процесах стратегічного та антикризового управління та формалізацію механізмів взаємодії між консультативним підрозділом, службою внутрішнього контролю та комунікаційними підрозділами.

Інституціоналізація політичного консалтингу сприятиме підвищенню якості стратегічного аналізу, зменшенню впливу суб'єктивних чинників у прийнятті рішень та формуванню єдиної логіки антикризового реагування.

Одним із ключових напрямів впровадження політичного консалтингу має стати розвиток політико-антикорупційного аналізу, орієнтованого на раннє виявлення корупційно вразливих управлінських рішень [7, с. 41]. Це стане можливим завдяки запровадженню карти політичних та антикорупційних

ризиків, яка оновлюється на регулярній основі, попередньому політичному аналізі ключових закупівельних рішень та оцінюванні потенційних репутаційних наслідків управлінських рішень ще до їх реалізації.

Такий підхід дозволить трансформувати антикорупційну діяльність з реактивної у превентивну, зменшуючи ймовірність виникнення кризових ситуацій.

Антикризові комунікації повинні бути інтегровані у загальну систему управління Агенції, а не функціонувати у вигляді спонтанних інформаційних реакцій. З цією метою доцільно впровадити багаторівневу систему кризових комунікацій.

Таблиця 1.1

Рекомендовані інструменти антикризових комунікацій

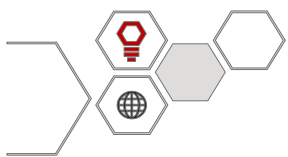
Напрямок	Інструмент	Очікуваний результат
Організаційний	Кризовий комунікаційний штаб	Узгодженість повідомлень
Процедурний	Протоколи кризових комунікацій	Скорочення часу реакції
Репутаційний	Єдиний офіційний спікер	Зниження інформаційних ризиків
Стратегічний	Комунікація з донорами	Збереження міжнародної довіри

Джерело: розроблено автором

Запровадження зазначених інструментів дозволить уникнути суперечливих заяв, інформаційних вакуумів та персоніфікації криз.

Особливу увагу слід приділити інтеграції політичного консалтингу та антикризових комунікацій [6, с.23]. Їх роз'єднане функціонування знижує ефективність антикризового управління та підвищує ризик ескалації конфліктів.

Інтегрований підхід сприятиме формуванню послідовної та прогнозованої комунікаційної політики.

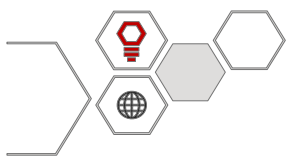

Ефективність впровадження інструментів політичного консалтингу та антикризових комунікацій значною мірою залежить від кадрового забезпечення. У зв'язку з цим доцільно підвищувати кваліфікацію керівного складу у сфері кризових комунікацій, залучати фахівців із політичного аналізу та стратегічних комунікацій та формувати культуру антикризового мислення на всіх рівнях управління. Кадрова складова має стати фундаментом інституційної стійкості Агенції.

Запропоновані рекомендації щодо впровадження інструментів політичного консалтингу та антикризових комунікацій у діяльність Агенції оборонних закупівель МОУ мають комплексний характер і спрямовані на формування стійкої, превентивної системи антикризового управління. Їх реалізація дозволить перейти від реактивного реагування на кризи до системного управління ризиками, що є критично важливим у сфері оборонних закупівель в умовах воєнного стану. Інтеграція політичного консалтингу з антикризовими комунікаціями створює передумови для підвищення ефективності управлінських рішень, збереження репутаційного капіталу та забезпечення довіри до системи оборонних закупівель як з боку суспільства, так і з боку міжнародних партнерів України.

Висновки

Політичний консалтинг розглядається як складне та багатовимірне явище, роль якого в системі державного управління неухильно посилюється. Його сутність полягає у професійному супроводі політичних і управлінських процесів, що спирається на експертні висновки, стратегічний аналіз і вибудовування ефективних комунікацій. У сучасних умовах політичний

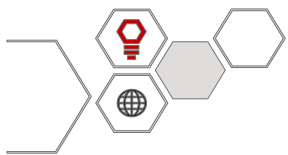

консалтинг сприяє підвищенню результативності публічної політики, зміцненню інституційної спроможності органів влади та формуванню довіри між державою й громадянським суспільством. У межах державного управління він виступає інструментом удосконалення управлінських рішень, оскільки залучення фахових консультантів дозволяє застосовувати сучасні аналітичні підходи, методи прогнозування та стратегічного планування, що зменшує ризик помилкових рішень.

Антикризові комунікації є невід’ємним елементом політичного процесу України в умовах численних і багаторівневих викликів. Вони орієнтовані на забезпечення стабільності політичної системи, підтримку легітимності владних рішень і збереження суспільної єдності. Поєднання змістовних і процедурних компонентів антикризових комунікацій підвищує ефективність державної політики та сприяє мінімізації наслідків криз. Водночас їх упровадження в Україні ускладнюється недостатньою системністю нормативної бази, обмеженими інституційними можливостями окремих органів влади та недостатнім рівнем комунікативної компетентності посадових осіб.

Методологічні засади дослідження антикорупційних ризиків базуються на поєднанні міждисциплінарних підходів, зокрема напрацювань політичної науки, публічного управління, соціології, економіки та комунікативних теорій. Важливе значення має порівняльний аналіз міжнародного досвіду антикризових комунікацій, що дає змогу адаптувати перевірені практики до українських реалій. Такий підхід дозволяє трактувати корупцію не лише як правове порушення, а як комплексне соціально-політичне явище, інтегроване у систему владних відносин і політичної комунікації.

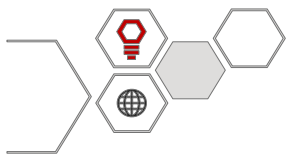
Інституційні та політико-комунікаційні чинники виникнення

репутаційних викликів у системі публічного управління України характеризуються складністю та взаємозалежністю. Їх формування зумовлене поєднанням внутрішніх організаційно-інституційних дисфункцій і зовнішніх інформаційних впливів, які взаємно посилюють негативні ефекти. Репутаційні труднощі у сфері публічного управління не обмежуються окремими помилками управління, а свідчать про глибші структурні дисбаланси та системні вади в діяльності державних інституцій. Тому їх подолання потребує не фрагментарних рішень, а комплексної стратегії, спрямованої на зміцнення інституційної спроможності, підвищення професіоналізму державної служби та розвиток ефективних стратегічних комунікацій.

Діяльність Агенції оборонних закупівель Міністерства оборони України супроводжується підвищеними антикорупційними ризиками та потенційними репутаційними загрозами, що зумовлено специфікою оборонної сфери, значними фінансовими потоками й особливостями правового регулювання в умовах воєнного стану. Ризики можуть виникати на всіх етапах закупівельного процесу - від планування до виконання контрактів, і за недостатнього контролю здатні призводити до суттєвих репутаційних втрат. Додатковим фактором ускладнення є висока інформаційна чутливість оборонних закупівель у поєднанні з підвищеними суспільними очікуваннями щодо прозорості та доброчесного використання бюджетних коштів.

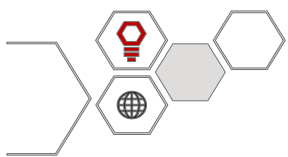
В умовах воєнного стану, посиленої уваги громадськості та постійного зовнішнього інформаційного впливу Міністерство оборони України функціонує в складному політико-комунікаційному середовищі. За таких обставин політичний консалтинг набуває ваги як інструмент стратегічного управління, що дає змогу своєчасно ідентифікувати репутаційні ризики, формувати результативні комунікаційні стратегії та узгоджувати управлінські

рішення з політичним і суспільним контекстом. Застосування консультативних інструментів підвищує якість стратегічного аналізу, посилює інституційну стійкість і знижує рівень репутаційних загроз. Водночас ефективність такого підходу стримується низкою внутрішніх чинників, зокрема інституційною фрагментованістю, надмірною зарегульованістю процедур і недостатньою інтеграцією експертних рекомендацій у практику ухвалення управлінських рішень.

Антикризове управління Агенції оборонних закупівель МОУ не здатне бути достатньо ефективним без системної та послідовної інтеграції політичного консалтингу з механізмами кризових комунікацій. Проведений аналіз показує, що відсутність цілісного політико-комунікаційного бачення є одним із ключових чинників загострення криз у діяльності Агенції. Удосконалення антикризових механізмів має ґрунтуватися на проактивному підході, інституційному закріпленні функції політичного консалтингу та впровадженні структурованої системи кризових комунікацій. Така модель створює основу для формування стабільної, професійно організованої й репутаційно захищеної системи оборонних закупівель, що є особливо актуальним в умовах воєнного стану та розширення стратегічної взаємодії України з міжнародними партнерами.

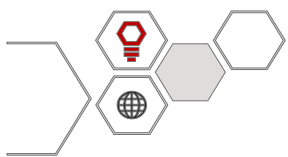
Запропонована модель політичного консалтингу, спрямована на зниження антикорупційних ризиків у сфері оборонних закупівель, базується на принципах системності, превентивності та комунікаційної узгодженості. Її ключова особливість полягає в орієнтації не лише на виявлення й усунення можливих порушень, а передусім на попередження політико-репутаційних криз, що можуть виникати внаслідок управлінських рішень у чутливій галузі. Такий підхід формує методологічне підґрунтя для інституціоналізації

політичного консалтингу як невід’ємної складової антикризового та антикорупційного управління, сприяючи підвищенню прозорості, підзвітності й стратегічної стійкості Агенції в умовах воєнного часу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агєєва І. В., Вороніна Ю. Є., Заїка О. В. Цінність ділової репутації в публічному секторі: менеджерські підходи та роль ефективного паблік рилейшнз. *Scientific papers OF DMYTRO MOTORNYI TAVRIA STATE AGROTECHNOLOGICAL UNIVERSITY (Economic sciences)*, 2025. №4 (57)), С.21-29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2519-884X-2025-57-3>(дата звернення: 15.02.2026).
2. Александрова О.С., Горбань О.В., Лавриненко Г.А. Філософія політики: навчальний посібник. Київ, 2021. 127 с.
3. Антикорупційна програма Міністерства оборони України на 2025 - 2026 роки: Наказ Міністерства оборони України від 26.12.2024 № 861. URL: <https://mod.gov.ua/diyalnist/normativno-pravova-baza/antikorupczijna-programa-ministerstva-oboroni-ukrayini-na-2025-2026-roki>(дата звернення: 15.02.2026).
4. Бай С. І., Миколайчук І. П., Ціпуринда В.С. Консалтинг : навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 432 с.
5. Бичков С. В. Інституційна трансформація механізмів публічного антикризового управління територіями в умовах воєнної загрози. *Економічний простір*, 2025. №206, С.17-21. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.206.17-21>(дата звернення: 15.02.2026).
6. Боліла С. Репутаційний менеджмент в умовах трансформацій та військових викликів: стан та перспектив. *Таврійський науковий вісник. Серія:*

Економіка. 2025. № 24. С. 221–229. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2025.24.23>(дата звернення: 15.02.2026).

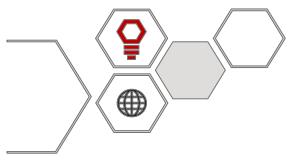
7. Большан І.В. Політичний консалтинг та вплив політичних технологій на електоральну думку. *Політикус*. 2022. № 3. С. 7–13. URL: http://politicus.od.ua/3_2022/1.pdf (дата звернення: 06.02.2026).

8. Вовк С., Новоскольцева Л., Демідов Д. Стратегії політичного консалтингу для поляризованих суспільств на основі мережевої аналітики. *Літопис Волині*. Всеукраїнський науковий часопис. 2025. Чис. 33. С.240-248 DOI :<https://doi.org/10.32782/2305-9389/2025.33.39> (дата звернення: 04.02.2026).

9. Джаїн Прадіп К. Обґрунтування чинників впливу на рівень комунікативної взаємодії органів публічного управління. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*, 2022. № (3). С. 46-52. DOI: <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2022.3.6>(дата звернення: 15.02.2026).

10. Дзюбенко Ю. М. Формування політичного консалтингу в Україні: особливості та перспективи. *Актуальні проблеми політики* : зб. наук. пр. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. редкол.), Л. І. Кормич (голов. ред.), А. В. Полухіна (відп. ред.) [та ін.] ; НУ «ОЮА», Південноукр. центр гендер. проблем. Одеса : Фенікс, 2018. Вип. 62. С. 199-205. DOI :<https://doi.org/10.32837/app.v63i0.8>(дата звернення: 06.02.2026).

11. Длугопольський О. Сучасні підходи до оцінки корупційних ризиків: аналіз ключових індикаторів. *Socio-economic relations in the digital society*, 2024. №3(53), С. 91-101. DOI: <https://doi.org/10.55643/ser.3.53.2024.565>(дата звернення: 06.02.2026).

12. Зяйлик М. Ф. Роль та значення функцій зв'язків із громадськістю у системі публічного управління. *Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування*: колективна монографія. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2020. С. 33–49. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/32396> (дата звернення: 14.08.2025).

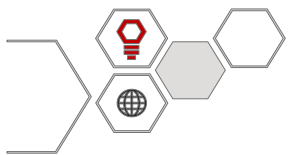
13. Імплементація рекомендацій НАТО: узгоджено ключові індикатори для підвищення прозорості та підзвітності оборонних закупівель. НАЗК. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/implementatsiya-rekomendatsiy-nato-uzgodzheno-klyuchovi-indykatory-dlya-pidvyschennya-prozorosti-ta-pidzvitnosti-oboronnyh-zakupivel/>(дата звернення: 25.02.2026).

14. Король В., Яблонь В. Репутаційний менеджмент та маркетингова політика підприємства. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2025. Т. 342. № 3(1). С. 415–419. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3\(1\)-60](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3(1)-60)(дата звернення: 15.02.2026).

15. Королько В.Г. Паблик рілейшнз. Наукові основи. Методика. Практика. Підручник. К., 2007. 400 с.

16. Кухоцька Т.Г. Вплив технологій штучного інтелекту на сучасні політичні комунікації: перспективи та виклики. *Регіональні студії*. 2024. Вип. 38. С. 85–89. URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/38/15.pdf> (дата звернення: 06.02.2026).

17. Лілія Ржеутська. Конфлікт Умерова з Агенцією оборонних закупівель. Що відомо. *Deutsche*. 28.01.2025. URL: <https://www.dw.com/uk/konflikt-umerova-z-agencieu-oboronnih-zakupivel-so-vidomo/a-71436692#:~:text=Рік%20роботи%20Агенції%20оборонних%20закупівель,сам%20оусунувся%20від%20роботи%20в%20раді>(дата звернення: 15.02.2026).

18. Митко А. М. Політична аналітика: навчальний посібник. Луцьк : Вежа-друк, 2014. 224 с.
19. Михайловська О. В., Михайловський І. М., Пилипенко О. О. Вплив комунікацій на ефективність публічного управління в умовах криз . *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування* 2024 (12). DOI.: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-12-02-07>(дата звернення: 15.02.2026).
20. Наумкіна С.М., Проноза І.І. Політичний консалтинг в Україні: сучасні напрямки, виклики та перспективи розвитку. *Політичне життя*. 2025. № 2. С. 21–25. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.2.2>. (дата звернення: 06.02.2026).